

TELEGRAFUL ROMAN.

Telegrafulu iese de doua ori pe septemana: joi si Duminica. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei; pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a, prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretiul prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumtate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

Nr. 99. ANULU XI.

tru provinciile din Monarchia pe unu an 8 fl. era pe o jumtate de anu 4. fl. v. a. Pentru prin. si trei sitraine pe anu 12 fl. pe 1/2 anu 6 fl. v. a.

Sabiu, in 27 Octobre 1863.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. v. pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v.

Dreptate ! III.

(M. B.) Cu putina esceptiune tocmai asiã steturamu si in Transilvaniã sub guvernarea ultramagiara Miko-keményiana, incãtu multe multe pedece si greutãti se pusera in calea guvernului Maiestãtii Sele, de nu se potã infiintã diet'a !

Maiestatea Sea, cá sa puna capetu la atãtea rele escate dela poterea guvernului aristocraticu, si cá sa dee dreptate poporului credintiosu, a conchiamatu de nou diet'a Transilvaniei, in sa nu pe bas'a dreptului Traussilvaneanu, cáci acést'a era nedreptatea cea mai mare, ci pe bas'a unei octroiiri cu privire la intelesulu diplomei preinalte si la referintiele poporatiunei din Ardelu, asiã, cátu potemu dice, ca tempulu de multu doritu n'au intardiãtu a aduce balsamulu seu binefactoriu la ranele doreróse ale fratiloru nostri depeste Muntele regescu; cáci in diet'a loru se adusera legi salutarie pentru intregulu mare-principatu alu Transilvaniei, se asigurã dreptulu personalu si natiunalu, incãtu indreptãtirea egala va sa se puna in vietia peste putinu dupa recerintiele tempului modernu civilisatu.

Credinti'a nóstra este, ca mai multu decãtu acést'a nu potesce nici unu Romãnu binesimitoriu, adeca dreptate, in intelesulu celu mai strinsu, acést'a in sa nu se pôte efaptu la noi sub guvernarea barbatiloru de acum'a, precumu nu s'a potutu nici in Transilvaniã sub guvernarea Miko-Keményiana, ci e de lipsa o stramutare totala a slãrei provisorie si a barbatiloru sistemului presinte.

Guvernulu Maiestãtii Sele a vediutu prãbine, unde jace reulu in Transilvaniã, deci a chiamatu la capulu lucrãriloru barbati cu anima si cu semtiu de dreptate, cari suntu capaci a judecã cu sãnge rece asup'ã impregiurãriloru de fatia; adeca : guvernulu a luatu initiativ'a a pregati calea spre infiintiarea unei diete, carea va fi drepta fatia cu poporulu si su guvernulu. Si numai astufeliu s'a potutu realisã dorinti'a poporului in Transilvaniã !

La noi tocmai acolo jace reulu, unde jacea in Transilvaniã, prin urmare la noi tocmai asiã se pôte vindecã reulu acést'a, precumu s'a vindecatu in Transilvaniã. Au nu s'aru potã preparã si la noi elementulu credinciosu cátra monarcu la o asemenea esperimentare? Nu s'aru potã compune si in Ungariã o dieta din barbati cu anima, cu semtiu de dreptate si sinceritate? De ce nu? La noi totu acelea suntu referintiele, ce suntu si in Transilvaniã, totu acele rele, totu acele incercãri de a pune frãu pretensiuniloru drepte ale natiunitãtiloru nemagiare, deci precumu in Ardealu, asiã si la noi se voru aflã barbati cu credintia si cu sinceritate, cari nu voru fi condusi de egoismulu celu grosu, ce ne aruncã in bratiile provisorului de astadi.

Deci cu tóte ca suntemu convinsi despre determinatiunea firma a Monarcului de a indestulã pre popórele imperiului; cu tóte ca suntemu mangaiati cu resultatulu stralucitu (?Red.) alu dietei Ardelene, ce trebuie sa isvorésca cându-va si la noi: totusi cu dorere trebuie sa marturisimu, ca cealalta parte a corpului natiunalu, Romãni ce dincóce de Muntele regescu ascãpta cu doru si pâna astadi realisarea cuvintelor solemne ale Monarcului.

Simtimu cu totii necesitatea de a se conchiamã si in Ungariã o dieta, carea sa aduca legi salutarie pentru natiunile diferite ale Ungariei, sa ni se dea si nóue aceea ce e alu nostru intre tiermuri indreptãtirea egale; ear pãn'atunca guvernulu 'si va informã, ba trebuie sa-si informeze si sa-si prepareze elementulu seu spre infiintiarea dietei, si apoi „fiat justitia, pereat mundus,“ — strigãmu dupa sãnt'a dreptate! —

Dela senatulu imperialu.

Cas'a de susu in siedinti'a sea VII, din 27/15 Octobre — precumu espuseramu in nr. din urma — priimesce mai fãra desbatere legea pentru continuarea contributiuniloru, timbreloru si taxelorurcate, in decurgerea luniloru Noiembre si Decembre 1863, dupacumu o adusesse cas'a ablegatiloru. Alta lege adusa de cas'a ablegatiloru, privitóre la stergerea contributiunei pentru beuturile arse spirituóse (contributiunea diferentia), se priimesce fãra desbatere; si aducendu-se ambele legi la a treiã citire, se facu conclusu. In fine se alegu inca 14 membri in comitetulu de finantie; din 64 voturi priimesce Br. Popp de Böhmstetten 62, Conte Hartig 62, Eppulu Br. de Siagun'a 61, Principele Iablonowsky 60, Eppulu Fogarasy 58, Br. Henet 57, Br. de Bruckenthal 56, Superintendentele Haase 55, Cardinalulu Rauscher 54, Dr. Miklosich 54, Conte Kuffstein 51, Conte Salm 51 si Conte Auersperg 44.

Cas'a de josu tinã in 16/28 Octobre siedinti'a sea 30., dupace mai nainte consultase asup'ã agendelor comitetulu respectivu de finantie. Ablegatu Lászlófy din Transilvaniã, investitu in costumulu de magnatu ungurescu, depune appromissiunea in limb'a magiara. (Eljen!) Schindler si consoti interpelãza pre ministrulu de statu, ca are de cugetu regimulu a aduce inca n' sesiunea acést'a unu proiectu de lege privitoriu la responsabilitatea ministriloru, de óre ce pedec'a pusa mai nainte, acumu dupace senatulu imperialu e completu, nu mai are valóre?! Ministrulu de statu Schmerling, (care e de fatia impreuna cu Lasser si Burger), promite respunsu intr'un'a din siedintiele urmatóre. — Apoi trecendu-se la ordinea dilei,

Dr. Taschek cá referintiele comitetulu de finantie espune statulu ministeriului de statu, de spartiamentulu administratiunei politice, conducerea centrala cu 747, 588 f.

Conte Eugen Kinsky folosesce ocaziunea, pentru de a imputã ministeriului ingrijirea cea rea de paduri, de drumuri si de impededarea latirei bóleloru de vite. Cându e sa ia ministerulu dela cetatienii statului, atunci sa vedi cumu se grabesce: dar' cându e sa faca ceva pentru binele poporatiunei, atunci nu mai ajunge sa faca odata. — Ministrulu Lasser recunósce, ca suntu multe neajunsuri, espone parerea sea de reu, ca nu suntu pe la oficiele districtelor si oficie anumite silvane (paduraresci); comunica, ca n' privintiã drumuriloru ministerulu a luatu mesurile de lipsa tramitiendu dietelor proiecte de legi in privintiã acést'a; in fine cátu pentru latirea epidemieloru de vite, aceea mai adeseori e vin'a comunelor. Ca o pedeca a administratiunei accentuãza ministrulu si impregiurarea aceea, ca nu e despartita justitiã de administratiune, si amplotatii, fiindu insarcinati cu ambele, nu suntu in stare a le duce tóte la deplinire. — Ablegatu Stamm e de parere, ca nu e de vina nici ministerulu si nu suntu de vina nici comunele, ci lips'a de principie: nu se scie chiaru, cum sa se urmeze. Dintr'alte imputãrile facute s'aru potã face numai ministeriului de comerciũ si economiã natiunala.

Postulu conducerei centrale, care, cum diseram, face 747,588 f., se 'ncuviintiãza. Spesele foii legiloru imperiale in suma de 32,464 f. se 'ncuviintiãza fãra desbatere.

La ordine inspectiunea generala a gendarmeriei, pentru carea se ceru 73,500 f. — Dr. Rehbauer combate acést'a institutiune si dice, ca aru fi destulu cu unu referinte in ministeriulu de resboiu. — Ministrulu Lasser: Gendarmeriã e unu institutu alu imperiului si cá atare un'a; cadiendu inspectiunea centrala, aceea devine gen-

darmaria austriaca, boema, ungara s. a. Dar nici speșele nu se 'mputineza, pentruca atunci aru trebui referinti si lãnga cele trei cancellarii aulice (transilvana, ungura si croata). — Majoritatea incuviintieza sum'a proiectata.

Postulu pentru academi'a de sciintie, care face cu totul 73,500 f., se 'cuvintieza fãra desbatere.

Asemenea titlulu alu cincilea „institutulu imperialu de geologia“, in sum'a mare de 43,377 f.

Pentru titlulu alu sieselea: administratiunea politica in tierile de corõna, se ceru spese ordinare pe an. 1864. 9,884,900; spese ordinare pe lunile Noiembrie si Decembre 1863., 690,576 spese extraordinare pe an. 1864. 224,886, pe 2 luni 33,378, — cu totul dar 11,833,640 f. — Se 'ncuviintieza.

Postulu alu sieptelea e postulu pentru „institutele de pedepsa“ (prinsori), pentru care proiecteza comitetulu cu totul 1,936,171 fl. Mai departe proiecteza comitetulu, a se luã ingrijirea acestoru institute dela ordurile calugaritiloru, cãror'a erã datin'a a li se dã cu arenda, a nu mai incheiã regimulu contracte nõue cu dênsele, ear contractele vechi a le desface cãtu se va poté mai curendu. Ablegatulu Schindler sprijinesce propunerea comitetului si argumenteza prin intemplãri factice, ca prin arendarea ingrijirei pentru prinsori la orduri de calugaritie statulu nu numai nu casciga, ci perde, si calugaritiile nu numai nu lasa sa treca ceva dela sine, ci inca casciga sume insemnate. Dar mai mare inca, decãtu perderea materiala, e perderea morala a statului, un'a ca calugaritiile, cá sa-si immultiésca veniturile monastiresci, nu sustinu disciplin'a intre delinquenti, ci inca contribuiescu la stricarea loru prin beuturi spirituóse s. a.; alt'a, ca Austri'a se discrediteza inaintea lumii, pastrandu acestu obicei reu si pagubatoriu, remasu din concordatulu cu Pap'a din Rom'a, din acelu actu, care da Imperatului, ce elu are si fãra de aceea, si dreptulu romanu intr'unu statu strainu i da aceea, ce nu trebuie sa aiba nici odata. — Cuventulu e 'nterruptu adeseori de Bravo!. — Dr. Berger vorbesce totu in sensulu acest'a, aretandu din punctulu de vedere confessiunalu, cãtu de stricaciõsa e remanerea acestoru institute subt ingrijirea calugaritiloru rom. catolice mai cu séma atunci, cãndu prinsii suntu de alta confessiune; deci propune a decretã cas'a ablegatiloru, ca sustinerea si intocmirea toturoru prinsoriloru sa fia deopotriua, amesurata legiloru si usului dintr'alte staturi bine organizate. — Conte Kuenburg propune, a se dice numai, ca prinsorile barbatesci sa nu se lase in mãnil ingrijitõreloru femeesci. Dr. Herbst recomanda proiectulu comitetului. Dr. Tashek e de acordu cu proiectulu lui Berger. Ministrulu Lasser apera ordurile femeesci incontr'a imputãriloru aduse asupra-le, si dice, ca ide'a de a pune pre calugaritiile ingrijitõre asupra aceloru institute nu se poté numi unu resultatu alu concordatului, fiindu mai vechia decãtu concordatulu, — la carea i observa fõrte bine Dr. Schindler, ca si ide'a concordatului e mai vechie decãtu concordatulu insusi. — Dupa tõe acestea positiunea „institutoru de pedepsa“ se priimesce dupa propunerea comitetului, adaugendu-se si amendementulu lui Berger. — Incontr'a orduriloru calugaresci votara chiaru si preoti rom. catolici, — semnu invederatu de neaptitudinea loru. —

Positiunea „Contingentele statului pentru institute filantropice“, pentru care se proiectasera cu totul 714,303 f., asemenea positiunea „oficiile ingenièresci“ cu sum'a de 900,275 f. se priimescu fãra desbatere, — cu care siedinti'a se gata. —

In 17/29 Octobre avu cas'a ablegatiloru siedinti'a 31. Ableg. Dr. Giskra se anuntia bolnavu (se aude ca l'a lovitu unu caru); Cancellarulu aulicu ungaru comunica, ca tramite preamploiatulu seu Pãpai, care va representã Cancellari'a in comitetulu de finantie (fiindu unulu din obiectele pertractande impartirea de ajutõre intre cei lipsiti din Ungari'a).

La ordinea dilei e urmarea desbaterei bugetului pentru ministeriulu de statu, despartimentulu „administratiunea politica“.

Pentru cladirea drumuriloru in tõe tierile reprezentate in senatulu imp. se ceru 6,523,875 f. Sartori cere a se urcã sumele menite pentru Tirolu si Vorarlberga; Herbst, min. Lasser si referint. Tashek combatu pretensiunea cá o prerogativa a unei tieri cu pagub'a celoralte. Amendementulu lui Sartori, sprijinitu numai de Tiroleși, cade, si sum'a de susu se 'ncuviintieza. Pentru cladiri de apa se pretindu 2,831,367 fl. cari se acõrda fãra desbatere.

Pentru gendarmieri'a tierii se ceru 1,841,528 fl.; proiectandu comitetulu totdeodata, cá feciorii in tinuturile bantuite de furi si telhari sa se 'mmultiésca, ear oficierii preste totu sa se 'mputineze. Pentru proiectulu comitetului vorbescu Dr. Richl si Dr. Kaiser, zugravindu cu colorii vii, cãtu de nesigura e proprietatea si vieti'a in multe tinuturi, si pretindendu delaturarea reului cu atãta mai vertosu, cu cãtu contributiunile se urca, si poporulu intrãba cu amaratiune, ca pentru ce platesce elu atãta dare, decã n'are parte nici de securitatea publica?! — Ministrulu Lasser aprobéza proiectulu, care se priimesce intocmai, dupacumu l'a propusu comitetulu.

Posturile celelalte, si adica „zidiri nõue pentru administratiunea politica si case de pedepsa“ in suma de 250,000; jurnale aficiose 246,000 si ajutõre pentru lips'a din Dalmati'a 200,000 f. se 'ncuviintieza fãra desbatere. Jurnalele oficiose si-acoperu singure speșele, aducendu pe anu 247,730 f. Cu acestea se gata despartimentulu administratiunei politice. —

La ordinea bugetulu ministeriulu de statu, despartimentulu invetiamentulu. — Referinte Herbst. Comitetulu respectivu propune a decretã cas'a, ca ea cerculu de activitate lasatu consiliulu de 'nvetiamentu, *) incãtu acel'a trece preste consultarea de legi si ordinatiuni, si cu deosebire decisiunile lui in cause personale (in denumirea invetiatoriloru, resp. professoriloru. Red.), cá o mesura fãra scopu si cá o sarcina pentru vistieri'a statului nu-lupõte aproba, recunõsce in sa, ca e trebuintianedispensabila, a se creã unu ministeriu de invetiamentu independente. — Motivele comitetului suntu: 1) pentruca unu ministeriu de 'nvetiamentu e o institutiune probata de buna in staturile constitutionale; 2) pentruca gramadirea trebiloru asupra unui ministeriu impedeza invetiamentulu; 3) pentruca Austri'a pãn'acumu a remasu inde-reptu cu organizarea invetiamentulu. Referint. Herbst apera si recomanda proiectulu comitetului. Dr. Cupr trage o paralela intre consiliulu de 'nvetiamentu austriacu si intre celu francesu creatu de Napoleonu I, si casciga resultatulu, ca nici unulu, nici altulu n'a corespunsu aseptãrei, ca prin urmãre trebuie delaturatu acestu consiliu si reintrodusu ministeriulu de invetiamentu. Schindler espune in cuventare viua pagub'a, ce o suferu invetiamentulu publicu, si printr'ensulu vieti'a statului insasi prin tractarea cea necorespondiatõre si defectuõsa a causei scolare. Ministeriulu de invetiamentu, dice elu, nu e suspensatu formalmente prin vreo lege constitutionala. Imputarea, ce se face unui atare ministeriu, e un'a, ca elu poté avé valõre numai pentru tierile germano-slavice, pecandu consiliulu aru fi pentru tõta monarchi'a; alt'a, cá sa nu se faca jignire in ministerie tocmai acum, cu atãta mai vertosu, cáci cultulu nicari'a nu poté fi in mãni mai buni, decum e in mãna ministeriulu de statu. — La cea d'antãiu raspunde, ca sa se faca numai ministeriulu pentru tierile dincõce de Lait'a, cáci apoi, aretandu-se bunu, lu voru pretinde si tierile de dincolo; la cea din urma reflecta, ca cultulu poté remané unde e, numai invetiamentulu sa se dea afara. — Schmidt participa la cestiune, incãtu se atinge de finantie, dar dintr'alte nu poté recunõsce competinti'a unui ministeriu de 'nvetiamentu si asupra Transilvaniei, fiindu unu atare ministeriu obiectu de desbatere numai in senatulu imperialu mai strimtu. — Asemenea Groisz. — Schuler-Libloy partinesce proiectulu comitetului; Mühlfeld, de si recunõsce, ca asupra consiliulu ori ministeriulu de invetiamentu poté desbate numai consiliulu imperialu mai strimtu, totusi midilõcele pentru sustinerea acelor'a trebuiescu votate de totu imperiulu, prin urmãre si de Transilvani. — Schmidt observa, ca pentru partea finantiara a cestiunei si elu voteza, numai pentru ceealalta nu. Zimmermann apera drepturile, ce si le reserva biseric'a (confessiunea) asupra scõlei; dar trebuie sa dea si statului dreptulu ce-i compete. Deci decã e, cá Austri'a sa fia unu zidu incontr'a barbariei asiatiche, toti cetatienii statului trebuie sa caute a midilõci intre drepturile bisericeii si ale statului. Elu partinesce ministeriulu de 'nvetiamentu si reprõba consiliulu respectivu, pentruca in centrulu statului trebuie sa fia representata sciinti'a cá atare, pentruca invetiamentulu nu poté fi numai appendicele (innaditur'a) altoru afaceri, pentruca statutulu, prin care s'a creatu consiliulu de instructiune, nu e constitutionalu. In

*) Consiliulu de instructiune fu introdusu, dupace prin unu p. n. autografu din 20 Octobre 1860 se desfiintiasu ministeriulu de cultu si invetiamentu. Red.)

fine cá protestantu prelinde, cá scóla sa fia scóla sí sa nu se n'trebuintieze pentru tendintie de catolisare. (Applausu.) — Deschman aduce unu amendementu, in urm'a cáru'a afacerile personale sa se ia dela consiliulu scolasticu.

Cu acesteá siedinti'a se n'cheia, si continuarea acestui obiectu de celu mai viu interesu si pentrunoi, se lasa pe siedinti'a urmatóre. —

In siedinti'a 32., din 30/18 Oct. a casei ablegatiloru, sub presidiulu vicepresiedintelui de Hopfen, se continua desbaterea asup'a bugetului consiliului de instructiune. Gull partinesce proiectulu comitetului. Tashck in legatura cu cele ce disese n' siedinti'a trecuta, propune, cá de óre ce esistinti'a consiliului de invetiamentu nu se aprobéza, sa nu se aprobeze nici sum'a pretinsa pentru elu. Cupr partinesce cu unele schimbári propunerea lui Tashck. Alduleanu combate competinti'a senatului imp. mai largu, de a decide in acésta afacere; cáci antonomi'a tieriloru de sub corón'a ungara va deveni o illusiune, déca s'aru aduce vreunu conclusu. De aceea se alatura la parerea lui Schmidt desfasiurata n' siedinti'a trecuta, si declara, ca uu va votá asup'a proiecteloru comitetului. — Dupace mai vorbescu Br. Prátobevera, Dr. Schindler, Dr. Demel, apoi pledéza Zimmernanu inca odata pentru unu ministeriu propriu de invetiamentu, si Binder cere, a se trece preste proiectulu comitetului, care n'au avutu dreptu a luá initiativ'a, la ordinea dífel, ear dintr'alte adoptéza parerea lui Zimmermann: cere cuventulu Dr. Herbst. (Va urmá)

Prospectu politicu.

Incepemu cu principatele románe unite, din care avemu a inregistrá mai multe acte domnesci de mare insemnatate. Unulu e mpartirea tieriei in trei comande militare, din care un'a peste trupele dincolo de Milcovu, a dóu'a peste trupele dincóce de Milcovu si a trei'a preste trupele dincolo de Oltu. — Pentru 1) e denumitu Comandante provisoriu colonelulu Savelu Manu in loculu cáru'a e denumitu colonelu alu regimentulu V. adjutantele domnescu Nicolau Mavrichi; pentru 2) generalulu Florescu. — Mai multe alte acte domnesci privescu la mai bun'a organizare a militiei si a afaceriloru ei. —

Cererea votului universalu devine totu mai urgiate, si „Buciumulu“ aduce sciri mai in tóte dílele despre voturile, ce pretindu intrarea lui in viétia. —

„Progresulu“ din Iasi in privinti'a noului ministeriu are aceleasi sperantie, ce le manifestaramu si noi jintr'unulu din numerii nostri din urma. E fórté onorifica pentru d. Cogalniceanu, ministrulu presiedinte alu noului cabitetu, laud'a ce i-o da acestu dívariu, — o lauda cu atát'a mai considerabila, cáci pórtá caracterulu spontaneitátii, sinceritátii si alu adeveratului patriotismu, — o lauda, ce recade si asup'a insusi laudatorului. Eata ce dice „Progresulu“ dupa câteva cuvinte introductóre:

„Venirea Dlui Cogalniceanu la ministeriu erá presimtita si acceptata de tóta lumea: de aceea n'a surprinsu pe nici unu omu, care s'a ocupatu a studiá seriosu situatiunea in care ne aflámu. Suntu in viétia popóreloru situatiuni grele cari se paru a fi créate intr'adinsu numai pentru unii ómeni. In asemenea momente, vocea, consimtiulu universale se intrunescn spre a semnalá pe omulu de geniu, pe omulu celu neapératu pentru gravitatea situatiuni. Astadi ne aflámu in un'a din acele situatiuni, eara omulu ce o póte radica sste numai D. Cogalnicénu.

Ne aducemu aminte, ca la 1860. lucrurile in Moldov'a, nu mai poteau merge. In administratiune reu, in finantie reu; reu pretutindenea. D. Cogalnicénu a intratu la Ministeriu, si lucrurile de indata incepura a merge; indata se simti ca e ordine, ca este unu guvern. Imbunatatirile facute de D. Cogalnicénu, intr'o situatiune identica cu aceea de astadi, suntu cunoscute de toti, pentru cá sa nu mai avemu trebuintia a le enumerá. Unele insa din aceste, cari facu asiá dteendu, epoca, nu le putemu trece cu tacerea. Asiá suntu rádicarea batáii arbitrarie de asup'a tieranului, imbunatatirea positiunii functionariloru prin sporirea de salarie, votarea bugeteloru, incuragiarea instructiunii publice in genere, éra in particulariu fondarea universitátii din Iasi. Asup'a instructiunii publice s'au aplicatu cu deosebire sollicitudinea sea. In acestu ramu impulsuinea data adjunsesse pana la acelu gradu, incátu s'au vediatu functionari in vírsta, ómeni cu positiuni bune, pearsindu-si posturile si venindu la gimnasiu in Iasi, unii spre a incepe cursulu de invetiatura de la class'a I, altii spre a si-lu urm'a mai departe. Ce s'a fácutu in scóle cu acé sacra

scanteia, cu immensa emulatiune pentru invatiatura, de cátra succesorii Dlui Cogalnicénu, earasi o scimu cu totii, si ne credemu dispensati pentru amai revocá in memoria acelu durerosu vandalismu. Vomu dice numai, ca au venitu ómeniri, inspaimentati de progressulu invetiaturiloru din scóle, seu intentiunati si necapaci a merge pe urmele trasse de predecesorele loru, dederá in ventu oper'a intemeiata cu multe ostenele, sparsera scólele dupa trecere abia de optu luni de la esirea Dlui Cogalniceanu de la ministeriu.

Déca deci, precum e adeveratu, ómenii, mai alesu acei publici, se cualifica dupa faptele loru, apoi judecându din cele espuse aici fórté pe scurtu, potemu conchide cu singurantia, ca Románi'a, sub ministeriulu Dlui Cogalnicénu, este in ajunulu unoru reforme si imbunatatiri, cari voru remáne pentru a testá despre gradulu de activitate, capacitate si devotamentu alu omului, care si in timpuri grele cá cele de acumu, a sciutu si a voitu a le realisa. —

Lupt'a intre partid'a Guvernului si partidele contopite in „coalitiunea monstruósa“ dupa „Buciumulu“, devine totu mai apriga, si credemu aprópe tempulu, cându in sórtea Romániiei are sa se faca o epoca. Deé ceriulu, ca aceea sa réiesá spre fericirea ei!

Celé mai multe díuare cu reputatiune européna nu se indoiescu, ca Napoleonu III. nu va face ceva pentru Poloni. Imperatulu Napoleonu, se dice mai departe, anca n'a perdutu tóta speranti'a de a induplecá séu pe Austri'a séu pre Engliter'a la o actiune comuna. Deslusirea cea mai buna va fi cuventulu de tronulu, ce s'a tinutu in joi'a trecuta la deschiderea camerei legislative din Paris. Speranti'a cea mai mare in cuventulu de tronulu alu imperatului Napoleonu III se vede a o avé curtea din Turinu, carea in stramutarea ambasadelor francesu, contelui de Sartiges la Rom'a nu vede alt'a decátu o intórcere a lucruriloru. De alta parte in Itali'a se lucra la o marina de dimensiuni mari, ba dupa cum ne spunu díuarele vienese, marin'a italiana páda acumu aru fi ajunsu la o marime si insemnatate, carea noi austriacii in impregiurárilu de fatia financiale nu o potemu ajunge. O. D. P. da cu socotéla de o intimitate, de nu chiaru aliantia intre Itali'a si Russi'a, si aduce de motivu actiunea politica, ce o aru pote desvoltá aceste poteri in orientu seuu mai adeveratu in Turci'a, care inse trebuie privite cá conjecturi góle. Dupa „Pesti Naplo“ Russi'a aru avé prospectele celo mai bune de a nu cedé nimicu in caus'a polona, pentrucá ea presupune ca poteri apusene nu o voru aduce asiá departe, cá sa se invoiesca la o agressiune colectiva. Déca insa Franciei i-ar succede a cascigá pre Spani'a in Messicu, atunci cine scie, cumu s'aru poté intóree róta, si cine scie, déca Franci'a atunci si fára aliati mari nu s'aru apucá de colossulu dela medianópte.

— Greci'a se scalda in entusiasmu, precum facuse si la sosirea regelui Ottone; cáci regele celu nou Georgiu a sositu in 31/19 Octobre la Aten'a. La doxologi'a cea serbata in urm'a sosirii lui, fu de fatia si regele impreuna cu ambasadorii poteriloru straine.

— In Poloni'a lupte recurmate, dar fára insemnatate deosebita; totu mereu vinu ajutóre de arme, bani si feciori.

— Camerele Prussiei suntu conchiamate pe 9 Noem. c. n. Partid'a liberala e in mare preponderantia, si n' sesiunea de fatia de nou se potu prevedé lupte inversiunate intre regimulu si representanti'a poporului. Suntemu curiosi, cum va esi d. Bismarck din acésta crisa.

Varietáti si noutáti de dí.

(Darul filantropicu.) Maiestatea Sea Imperatulu Ferdinandu a daruitu pentru cei lipsiti din Ungari'a 15,000, si M. S. Imperatés'a Mari'a Ann'a spre acelasi scopu 5000 f., cari i-au transpusu Cancellariulu aulicu ungaru.

Díuáriulu „Reform'a“ din Bucuresci va esi din Noembre a. c. de trei ori pe septemána, si adeca de dóu'a ori romanesce, si odata in limb'a francesá.

Judele regescu A. Thalmanu din Sabesiulu sasescu reposá in 3 Novembre c. n.

Publicarea

sumeloru incurse la cass'a Asociatiunii transsilvane dela 6 Octobre a. c., tempulu siedintiei Comitetului, pana in 2 Novembre c. n. 1863. *)

D. Secretariu Georgie Baritiu tramite la fondulu Asociatiunii transsilvane sum'a de 112 fl. v. a. cá tacse de m. ord. pre a. 1863/4 dela mai multi membrii din Brasiovu, transpusa D. Sale prin D. Colectoriu Ioann G. Ioann, si a- nume dela urmatorii domni:

Dela DD. Ioanne T. Popoviciu tacsă statutare si 1 f. pentru decretu, vinu 6 f. v. a., Georgie Ancanu 5 f., Nicolae Birth. 5 f., Nicolau Popu pictoru 5 f. Dimitrie Petroviciu 5 f. Dimitrie Ioncioviciu 5 f. Fotius N. Lec'a 5 f. Andreiu A. Popoviciu 5 f. Daniilu Dimitriu 5 f. Apostolu E. Popu 5 f. Dimitrie A. Popu 5 f. Vasilie Baboiu 5 f. Anastasie Belgazoglu 5 f. Theodoru Ih. Ciurcu 5 f. Nicolau Frigatoriu 5 f. Antoniu Balomiri 5 f. Georgie Secareanu 5 f. Gerasimu Popoviciu 5 f. Teochari S. Manciu 5 f. Ioanne I. Padure 5 f. Georgie N. Florea 5 f. Ioanne Persioiu 5 f. Totu dela D. Ioanne Persioiu tacs'a pentru decretu 1 f.

Summ'a totala 112 fl. v. a.

Prin D. Colectoriu din Lipov'a Ioanne Tieranu prot'a gr. or. s'a tramisu la fondulu Asociatiunei sum'a de 13 fl. 40 xr. v. a. si anume:

1) dela D. S'a cá tacsă de membru ord. pre a. 186³/₄, 5 f. v. a. 2) cá contribuii benevole: dela Meletiu Suciú din Comun'a Sistaroveti 1 f. v. a., dela Iosifu Suritiescu totu din Comun'a Sistaroveti 1 f., dela Avraamu Blagoescu 50 xr., Grigorie Blagoescu 50., xr. dela Avraamu Bunea 50 xr., Eutimie Deheleanu 50 xr., Rist'a Suritiescu tutorulu bisericeii 50 xr., Teodoru Deheleanu 30 xr., Teodoru Rosiu invetiacele 30 xr. Solomonu Suritiescu invetiacele 20 xr., Moise Lele invetiacele 20 xr., Teodoru Tomescu invetiacele 20 xr., Sofi'a Tomescu invetiacea 30 xr., Ann'a Deheleanu invetiacea 10 xr., Mart'a Cusmanu invetiacea 10 xr., Vichentie Florescu invetiacele 20 xr., Dimitrie Tomescu invetiatoriu 1 f. Summ'a 13 fl. 40 xr. v. a.

Sabiiu in 2 Novembre c. n. 1863.

*) Cu ocasiunea acést'a indreptámu nisce erori, credemu cá nu din vin'a nóstra; in nr. 90 alu T. R. adica, fati'a 364 line'a 4-5 s'a disu, 1) cá s'au asternutu 48 obligatiuni in suma pe anu de 2082 f.; totu acolo 2) cá dela balulu din Blasiu au incursu 150 f. La 1) sum'a aceea e pe mai multi ani, ear pe unu a nu se vinu 297 f.; la 2) nu 150, ci 105 f. v. a.

Mai nou.

In locul vice-presiedintelu alu doilea alu casei ablegatiloru din Vien'a, Dr. L a p e n n 'a, care e denumitu presiedinte alu tribunalulu provincialu din Zar'a, se denumi d. C o n r a d u S c h m i d t, comitele natiunei sasesci.

Comitetulu de finantie decise a fixá sum'a totala a 'mprumutulu cu 69, ear déca nu s'aru incuviintiá contributiunile pentru persóna, luxu si classe, cu 85 milliône floreni.

Pentru cei lipsiti din Ungari'a s'au votatu imprumutu de 20 milliône fl.

N a p o l e o n u in cuventulu de tronu manifestéza simpatiiu pentru Poloni.

Nr. 57—2

Concursu.

La Scól'a Comunala gr. orientala din Baresci, protopopiatulu Hatiegului, este de ocupatu o statiune de Invetiatoru cu salariu anualu de 200 f. v. a. si quartiru liberu. —

Competitorii cá pedagogi absoluti au a-si indreptá cere-rile timbrate si instruite cu testimniile cerute la subscri-sulu, pâna in 15 Novembre a. c.

Hatiegu 14 Octobre 1863.

Inspectoratulu scol. gr. or. in Tract. Protop. alu Hatiegului. I o a n n R a t i u m. p. Protopopu si Inspectoru.

Nr. 55—2

Publicare de Concursu.

Pentru statiunea vacanta de invetiatoriu din Comun'a Vaideiu— cu carea este impreunatu unu salariu anualu din cass'a alodialu locale de 120 f. v. a. cortelu naturalu si lemnele debuinciose cu acestea se deschide concursu pâna la 30 Octobre a. c.

Voitorii de a ocupá statiunea acést'a pâna la disulu terminu se-si tramita petitiunile sale cu adevrintiele de qualificatiune si moralitate la subscrisulu.

Orescie in 12 Octobre 1863.

Nicolau Popoviciu,
Prot. si Inspectoru Districtualu scolariu.

Nr.—56.—2

Publicatiune de concursu.

Din partea subscrisului Consistoriu prin acést'a se decide concursu pentru vacant'a statiune invetiatorésca in Siemlaculu mare, unde limb'a propunerei e cea romána.

Sambri'a invetiatorulu este 63 f. v. a. 18 mertí gráu, 18 mertí cucurudiu, 100 punti slanina, 40 punti sare, 12

punti lumini, 4 stângeni lemne, 4 jugere (lantie) pámentu de livada si cortelu liberu.

Doritorii de a dobândi statiunea aceast'a, au prelânga recursurile sale, cartea de botezu, Atestatele despre purtarea morala si politica, si despre servitiulu pâna acuma alatura, si pâna 'n 15 Noembre a. c. Consistorulu a substerne.

Versietiu in 15 Octobre 1863.

Consistoriulu Eparchiei
Versietiuului.

Nr. 54—2 Publicatiune de concursu.

Statiunea invetiatorésca a scólei elementare din Comun'a G. Hodacu devenindu vacanta: pentru ocuparea ei se deschide Concursu pâna la 25 Octobre a. c. Doritorii de a ocupá acést'a statiune, cu care e 'mpreunata o léfa anuala de 40 f. x. a. si cortelu liberu; alta nimicu,— suntu poftiti a-si asterne petitiunile sele pâna la susaretalulu terminu la subscrisulu Inspectoratu districtuale, provediute:

1. Cu atestatu despre absolvarea classelor gimnasiale, si a cursulu pedagogicu.

2. Atestatu despre purtarea politica, morale s. c. l.

Administr. si Inspectoru Districtuale gr. res. alu Tractulu Turdei de susu.

I dicelú in 5 Octobre 1863.

I o s i f u B r a n c o v e a n u,

Adm. Protopopescu si Inspectoru Districtualu scolaru.

Nr. 58—2

PUBLICATIUNE.

De órece Adunarea generale a Asociatiunei tienuta la Blasiu in 7 si 8 Septembrie a. c. prin Conclusulu seu adusu in siedinti'a II a aflatu cu cale a dispune, cá actele adunárei gen. I si II, care jaceau nevendute cu sutele esemplarie, — sa se impartia pre la membrii Asociatiunei transsilvane gratis, atarnandu singuru numai dela generositatea respectiviloru, déca voru a respunde si pretiulu defiptu: asiá subscrisulu Comitetu, aducendu la cunoscenti'a respectiviloru Domni, membrii ai Asociatiunei, acestu Conclusu alu numitei adunári gen., are totdeodata onóre a-i pofti, cá sa binevoiesca a si le castigá,— cumu voru aflá a fi mai cu scopu deadreptulu dela Secretariatulu seu Cancellari'a Asociatiunei.

Sabiiu in 6 Octobre 1863.

Nr.—60.—2

Publicatiune de Concursu.

In urmare conclusulu adusu in siedinti'a II. P. 22 a adunárei generale din anulu curente, tinate la Blasiu in 7, 8 Septembrie, subscrisulu Comitetu publica prin acést'a Concursu la premiulu de 100 f. v. a. destinatu pentru unu individu románu calificatu in art'a stenografica.— Terminulu Concursulu se defige pre 1-a Novembre 1863 dupa cal. nou.

Competitorii la acestu premiu au de a-si substerne la acestu Comitetu concursurile lor, provediute cu documentele necesarie de qualificatiune, pâna la terminulu mai susu insemnatu. *)

Sabiiu in 6 Octobre c. n. 1863.

Comitetulu Asociatiunei transsilvane pentru literatur'a romána si cultur'a poporulu románu.

*) Celelalte diurnale suntu poftite a reproduce in colónele loru acestu concursu.

Pretiurile de piatia

din Sabiiu, Vineri in 25 Oct. 6 Nov. 1863.

	fl.	xr.
Gráulu de frunte, galét'a nemt. (Metzen) *)	3	60
„ de midilocu „	3	33
„ de códa „	3	7
Secar'a galét'a nemtiésca (Metzen) *)	2	—
„ de midilocu „	1	93
„ „ códa „	1	87
Ovesulu de frunte, gal. nemt. (Metzen) *)	1	40
„ „ midilocu „	1	33
„ „ códa „	1	27
Cucuruzulu galét'a nemtiésca (Metzen) *)	1	93

*) 3 galete nemtiesci suntu 2 galete ardelenesci.